

POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 48 (310)

29. novembril 1927 a.

VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas . . . . . Mk. 1000.—
poolaastas . . . . . „ 500.—
veerandaastas . . . . . „ 250.—

Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas . . . . . Mk. 800.—
poolaastas . . . . . „ 400.—
veerandaastas . . . . . „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.— || 1/4 lehek. Mk. 1000.—
1/2 „ „ 2000.— || 1/8 „ „ 500.—
1/3 „ „ 1350.— || 1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75^oo, tekstis 100^oo kallim.

Adressi muutmine 30 mk.

Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Mälu. 2) Scotland Yard. 3) K. Reinberg, Politsei spetsialiseerumine. 4) Ramsdorfi mõrtsukatöö. 5) Kuritegevus Ameerika Ühisriikides. 6) Eugen Maddison, Arvustus Stephan v. Csekey raamatu kohta „Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts auf rechtstheoretischer und rechtsvergleichender Grundlage.“ 7) Ametlik osa. 8) Küsimusi ja kostmisi. 9) Kuulutusi.

Mälu.*)

A. Liit.

Nagu tajuminegi, nii on ka mälu oma loomult komplitseeritud psüühiline protsess. Peab tunnistaja võima mõnd üleelamust, mis ta tajunud täpselt ja viga-deta, ka korrektselt edasi anda ülekuulamisel, siis ta peab omama hea märkamis-, märgete alalhoidmis- ja meeletule-tusvõime.

Paraku on aga meeletuletuse kujutlused muutliku loomuga (kujutlus ei sarnane alati tõepoolest olnud tajumusele, nagu äratõmme pitserile), millest tekivad mäluvead, nagu vahelejätagud, juurelisan-dused, äravahetamised — ühe ja sama ta-jumisobjekti piirides või jälle mujalt pärit-olevate kujutlustega. Huvitav on seejuur-panna tähele üldist kalduvust ümarikukstegemisele ja täiendamisele, mis tu-leb ilmsiks üleelamuste edasijutustamisel. Nii leitakse üksikutele toimingutele päris kindlad motiivid, mõni iseenesest eba-

kindel asjaolu antakse edasi kui täitsa kin-del jne.

Igaüks teab seda omast käest, et pal-juigi sellest, mis kord tajutud, kaob nagu meie teadvusest, kuni ta mõnesuguse juh-tumuse puhul korruga jälle ujub esile meeletuletusena. Samuti on saanud üldi-seks nähtuseks, et meie mälus alalhoidu-nud muljed pole mitte üksnes puudulikud, vaid on enamasti ka ekslikud. Nii on lei-tud paljude tähtsamate meeste autobio-graafilis-sis töis, muuseas ka Bismarcki mälestusis, täitsa moonutatud andmeid, mis seda enam tähelepanuväärt, et need puudutasid autorite isiklikke läbielamusi.

Põhjused, mis kutsuvad esile mälestusi, on mitmekesised. Mõnikord kerkivad ku-jutlused tajutud üleelamusist esile rippu-

*) Dr. Hellwig'i raamatust „Psühholoogia ja ülekuulamistehnika“.

matult meie tahtest, nii näiteks unes, teistel juhtumustel aga alles siis, kui meie tuletame neid miskisugusel põhjusel meele, kui me end sunnime elustama kord juba omandatud kujutlust. Mitte kõik, mis kord mälestusse vajutatud, pole tuletatav meele iga silmapilk, samuti ei sünni meele tuletamine alati ühesuguse kergusega. Õnnestubki meele tuletus, siis puudub jälle kindlustus, et kujutlus täpselt vastaks tajumusele. Isegi juhtumusel, kui tajumus omal ajal oli veatu, võib meele tuletus temast olla vigane. Mõnikord on kujutlus tajumisest möödunud aja ning vahepeal aset leidnud teiste üleelamuste tõttu seevõrra moondu, et ta on muutunud lausa pettemeele tuletuseks. Aga ka siis, kui kujutlus pole pikema vaheaja tõttu küll lausa moondu, küll aga tunduvalt kahvatanud, ähvardab teda moonutamise hädahoht meele tuletamise silmapilgul juhuslikkude väliste mõjude, nii näiteks ülekuulamisviisi tagajärjena. Seesugused mäluvõltsingud võivad tulla ette ka isikute, asjade ja kohtade äratundmisel. Äratundmisest on jutt siis, kui meele tuletus äratundmisele kuuluvast objektist ei äratata mitte sellekohase küsimusega, vaid kui see tekib vahetumal kokkupuutumisel algpildiga. Seda peetakse vanaks tõeks, et seesugune äratundmine on võimalik ka juhtumustel, kus tunnistaja näiteks ei jaksa kuigi tabavalt kirjeldada äratundmisele kuuluvat objekti, resp. kirjeldab teda sootumaks valesti. Selle kõrval tuleb aga ka ette juhtumusi, kus tunnistajad jämedalt eksivad neile ettenäidatud isikute äratundmisel, tunnevad näiteks ettenäidatavas isikus ära isiku, kelle nad näinud teopaigal, mis aga osutub pärastpoole kindlasti ekslikuks. Isegi tunnistaja kõige kindlam veenmus sellest, et igasugune eksimine äratundmisel on võimatu, ei muuda asja. Seesugune eksimine võib juhtuda ka mitme tunnistajaga ühe ja sama isiku suhtes. Kõige hullem on aga see, et äravahetatavad isikud ei tarvitse ollagi üksteisele sarnased. On teada mitu juhtumust, kus erapooletu tunnistaja täie veenusega, kuid kindlasti ekslikult tundis ettenäidatavas ära tema poolt nähtud toimija, kusjuures tõelisel toimijal polnud vähematki sarnasust ettenäidatuga. Seesugustel asjaoludel on ütle mata raske muretseda selgust, kas tunnistaja ei eksinud äratundmisel, arvatud välja juhtumused, kuj toimija süü leiab kinnituse veel teiste kaaluvate tõenduste läbi.

Kuritegude jälgiljal tuleb pidada kirjel-

datud mälu nõrgad küljed alati silmas, seda enam, et üldiselt kaldutakse ülehindama inimlikku meelepidamisvõimet. Millised kõrged nõudmised seatakse küllalt tihti üles kaebaluse vastu, kellelt oodatakse, et ta peab suutma anda aru oma viibimistest teataval päeval ja teataval kohal minutite ja veerandtundide viisi! Aga mis rääkida veel tunnistajaist, kellelt päritakse ammu olnud asju, mille vastu neil ei tarvitsenud olla pealegi erilist huvi.

Mälu halvendavaist tegureist seisab esikohal tajumise ajast möödunud aeg. Üldse võib öelda, et meele tuletus on seda vähem usaldatavam, mida rohkem aega on möödunud sündmusest. Mäluvõime individuaalse mitmekesisuse juures on aga võimalik, et üks tunnistaja, kes kuulatakse üle võrdlemisi lühikest aega pärast sündmust, on unustanud rohkem kui see, kes kuulatakse üle palju hiljem.

Tunnistaja avaldusvõime proovimiseks ettevõetud katsed näivad tõendavat ka seda, et siis, kui on tegemist erutavate sündmuste meele tuletamisega, annavad otsekohe pärast sündmust toimetatud ülekuulamisel halvemaid tagajärgi kui need, mis võetakse ette veidi hiljem. Nimelt pandi tähele, et esimesel silmapilgul pärast erutava sündmuse tajumist tunnistaja ei jaksa tuletada meele kõiki peensusi, vaid need kergivad esile alles teatava aja möödumisel. Psühholoog Schronk on koguni arvamises, et pole iseenesest võimatu, et iga kujutlus paraneb teatava aja jooksul, mille kestus oleneb asjaoludest, kust siis juba algab kordkorraline kahanemine kujutluse mahu ja täpsuse suhtes.

Ühe ja sama inimese ülekuulamise kordamine on näidanud, et kordamine kõvendab küll mälu, kuid mitte sündmuse algpildi kujus, vaid ainult niipalju, kuipalju tajutud sündmusest jäi püsima mällu meele tuletuse kiuutluse näol ja mis seetõttu ülekuulamisel leidis väljenduse. Seepärast on väga tähtis, et juba esimesel ülekuulamisel püütakse teha kõik, et saavutada tunnistajalt veatu avaldus. Tehakse siin vigu, siis pärastpoole tihti pole enam võimalik leida üles nende allikaid.

Huviga vaadeldavaid sündmusi peetakse meeles paremini kui neid, mis paistavad olevat tähtsusetud; kuid huvi peab olema küllalt elav, et ta suudaks veel kaua hoida meie vaimu ärkvel tajutud läbielamusest.

Psühholoogid juhivad aga ka tähelepanu mälu tujukusele, mis avaldub nähtusis, kus

mõeldes tagasi mõnele tähtsamale juhtumusele, korruga tulevad meele seesugused temaga seotud kõrvalised asjaolud, millised tajumise silmapilgul ei äratanud mingisugust tähelepanu ning millest vaevalt võis arvata, et need tuleksid kunagi meele, kuna sellevastu teised palju tähtsamad momendid sellest sündmusest näivad olevat läinud lootusetult kaotsi.

Ägeduses öeldud oma sõnade meeletuletamise suhtes pandagu tähele, et juba hariliku kõnelemise juures ei ole kõneleja tähelepanu juhitud sellele, mis ta just ütleb; vaid sellele, mis ta mõtleb, mis ta tahab öelda; kõneleja enamasti ei kuule isenesest. Veel palju suuremas määras maksab see kõnelejast, kes viibib ärritatud meeles. Seepärast tuleb võtta ägeduses öeldud sõnade meeletuletusi alati suure ettevaatlikkusega.

Fantaasia (võime moodustada tajutud elementidest uusi sünnitusi, mis pole olnud endise tajumise objektiks) mõjust mälule räägib Mittermaier juba 100 aasta eest. Ta ütleb, et just fantaasia olevat see, mis tõrjub mõndagi meie tähelepanekutest tahaplaanile ja toob sellevastu teised punktid elavamates värvides esikohale, täites ühtlasi puuduvad lülid mälestusahelas. Nii on tihti raske otsustada, mis on tõelik ja mis luule. Ja Brauer lisab sellele juure, et seesugune kujutluste ümberkujundamine meie mälus pole mitte erand, vaid üldnähtus. See pahe kasvab seda suuremaks, mida rohkem tunnistajal oli juhust asja üle järele mõtelda ja teistele edasi rääkida. Tunnistajale pannakse tihti ette küsimus, kas ta olevat seda sündmust ka teistega harutanud. See küsimus on asjatu; tunnistaja võis harutada nähtud sünd-

must iseendaga, milleks iga tagasimõtlemine sündmusele andis soodsa juhuse. Pealegi on täitsa loomulik, et meie oma kaasinimesile jutustame edasi tähtsaist juhtumusist, mille tunnistajaks olime ning soovides anda uudishimulisile küsimusile põhjalikke vastusi, kaldume päris endale märkamatuult tõest ikka enam ja enam kõrvale. Siit põlvneb ka tuttav kogemus, et mingisugune kuulujutt, levides lumeveermena, moonduv peagi seevõrra, et tas ei leidu enam kübetki tõtt.

Üksmeelselt juhivad psühholoogid tähelepanu mõjule, mida võib avaldada tunnistajate mäluale avalik arvamine, ajakirjandus. Ajakirjanduses enne kohtulikku harutust ilmuvad pikad, enamasti ühekülgsed kirjutused kõmulisemate protsesside puhul suggereerivad, nagu see tehtud kindlaks mitmes protsessis, suures määras vähemintelligentseid ja muidu ebakindlaid tunnistajaid. Dr. Hellwig nimetab tähendatud mõju isegi suuremaks paheks kui tunnistajate sihilikku valet.

Kuid ka muidu etendab suggestioon mälestuste võltsimises suurt osa. Eriti peab pidama seda silmas ülekuulamisel, kus jäetagu kõrvale igasugused võtmed, mis võiksid mõjutada ülekuulavat suggestiivselt. Suggestioon on seda kergem võimalik, mida suurem on suggestiooni andja autoriteet.

Terve rida kohtulikke kogemusi näitavad küllaldaselt, kui suures ulatuses alati peab arvestama sellega, et tunnistaja avaldused põhjenevad miskisugusel mäluveal ja et me võime langeda võrdlemisi suurte eksituste ohvriks, kui me ei tunne allikaid, kust nad pärit.

Scotland Yard.

Leidub vist vähe inimesi, kes kunagi midagi Scotland Yardist pole kuulnud ega lugenud, igatahes on see nimetus õige tuttav kriminaalromaanide lugejatele ja samuti ka neile, kes armastavad kinodes vaadata kriminaalfilme. Tähendatud romaanide lugejad teavad aga ka, et tihti püütakse romaanides kujutada Scotland Yardi ametnikke mitteleidlikkude ja osavusetute inimestena, kuna mõni eradetektiiv (olgu ta Sherlock Holmes või mõni teine väljamõeldud isik) hiilgab mõistusega, vahvusega, leidlikkusega jne. Tegelikult on asi küll hoopis teistsugune

ja õnneks Londoni ja ühtlasi Inglismaa elanikkudele tegutseb Scotland Yard kõige suurema ja eeskujulisema politseiorganisatsioonina maailmas ning halvad Londoni kriminalistid püsivad ainult mõne kriminaalromaanide autori peajudes.

Huvitav on see asjaolu, et kõnesolev hiigla politseiorganisatsioon pole sugugi vana, mitte palju üle 100 aasta. Londonis elab praegusel ajal umbkaudset 7½ miljonit inimest, sellejuures aga elukutseliste kuritegijate arv — võrreldes elanikkude suure arvuga — on kaunis väike; arvatakse, et elukutselisi leidub

Londonis üldse vast ehk 1000 ümber. Organiseeritud kuritegijaid, s. o. sarnaseid, kes tegutsevad salkadena, on Londoni politsei andmete järgi seal umbes 200. Peab ütleva, et need arvud on võrdlemisi minimaalsed, kuid nad väärivad usaldust. Peale politsei enese kindnitavad ka olukorra tundjad ja ajalehed sedasama ja sarnase tulemuseni peame ise jõudma, kui lähemalt hakkame vaatlema Londonis toimepandavate kuritegude arvu.

Hiiglalinnas pannakse aastas toime umbes 16.000 kuritegu, mis küll välja teeb 50 kuritegu päevas, kuid mis linna suuruse kohta on väike arv. Raskemaid kuritegusid pannakse toime võrdlemisi hoopis vähe, vähem igatahes kui mõnes palju väiksemas Ühisriikide linnas ühe kuu jooksul. Pole mingit põhjust kahelda, et kuritegude võrdlemisi väike arv on seletatav Scotland Yardi energilise ja sihikindla tegevusega. Sest on selge, et kuritegijatel pole suuremat isu kuriteo toimepanemiseks, kui on ette teada et 99% kõikidest toimepandud kuritegudest tehakse avalikuks ja süüdlased paigutatakse kindlasse kohta. Scotland Yard on saanud kuritegijatele liig kardetavaks vastaseks, kelle vastu sõdida ei tasu vaeva.

Prague Londoni kord on eriti silmapaistev, kui võrrelda nüüdset aega olukorraga, mis valitses saja aasta eest. Kuni 1800. aastani oli kord võimatu ning mingi julgeolekust või selle kaitsest ei saanud juttugi olla. Karistused toimepandud kuritegude eest olid küll rängad, kuid see ei aidanud põrmugi: kuritegijate riisiko oli väike ja suured karistused ei heidutanud neid seepärast sugugi. Politseiorganisatsiooni selle sõna täies mõttes tol ajal Londonis ei tuntud, politseina tegutses mingi korrapolitsei, kellel polnud võimu ega autoriteeti. Kuritegijad moodustasid tol ajal kardetavaid, suuri salku, kes ei põrganud ühegi kuriteo eest tagasi. Ükski laev Themse jõel ei võinud julge olla sellele, et tema pääseb Londonisse või Londonist röövlite külaskäiguta; aidad tehti tühjaks, kaubamajad varastati paljaks, mis ime siis, et terve kaubandus kannatas kuritegijate tegevuse all. Peasjalikult varastati muu seas suhkrut, mis Lääne-Indiast tuli ümbertöötamiseks Inglismaale. Seejuures oli suhkruvargus nii hästi organiseeritud, et ühel ajal — selle varguse õit-

sepäevil — 550 vabrikut töötasid varastatud suhkrut ümber ja ainult varastatud tooresmaterjali tarvitasid! Tihti peale töötasid politsei ja kuritegijad käsi-käes, nagu hiljem selgus.

Kuulsamaid Londoni selleaja kuritegijaid, keegi Jemmy, töötas pikemat aega politsei teadmisel ja kaasabil ja just selle mehe elukäik ja tegevus valgustavad hästi endise Londoni olukorda ja julgeoleku iseärasusi, mistõttu pole huvitusest peatuda selle Jemmy loo juures lähemalt. Tähenstatud kuritegija, kes kuulus hulljulgemate hulka Londonis, sai kord murdvarguse saagina ühest Londoni pangast 20.000 naela, osalt kullas, osalt aga paberrahas. Paberrahaga polnud midagi peale hakata, vahetamine või tarvitamine oleks saanud saatuslikuks, seepärast otsustas Jemmy astuda ühendusse kahjukannataja pangaga. Et temal enesel ja tema salga liikmetel oli võimatu seda kavatsust teostada, otsustati valida päris kindel tee ja abiliseks — vahetaliitajaks paluda — politseid! Nii siis ka sündis. Politsei abil astus kuritegija ühendusse pangaga. Vahepeal oli läinud politseil siiski korda tabada üht salga liikmetest, kes ei võtnud läbirääkimistest osa. Sellegi peale vaatamata oli pank nõus ja avaldas isegi erilist soovi jätkata läbirääkimisi Panga palvel lasti kuritegija vabaks ja katkestati teiste salga liikmete otsimine, kusjuures panga tingimuseks oli raha tagasiandmine kuritegijate poolt. Jemmy naine tõi panku kasti varastatud rahaga, siis aga selgus, et tagasi on antud kõigest 11.000 naela ja puudus 9.000 naela. Puuduvat summat ei läinudki korda tagasi saada ja politsei ei saanud ka enam midagi ette võtta, sest pank ja tema nõudmisel ka politsei oli kord loobunud kuritegijate vastutuselevõtmisest; selleaegse korra järgi ei saadud siis ka enam midagi teha. Kui suur aga oli tähendatud Jemmy julmus, näitab kõige paremini asjaolu, et kuritegija pisut hiljem varastatud ja mittetagasiandstud rahaga maakleriäri avas ja „ausa“ ärimehena hakkas tegutsema. Kaua ei õitsenud mehe äri, ta sattus varsti uuesti seadustega vastollu ja areteeriti. Tema lesk, kes pärast tema surma päris temalt suure varanduse, läks varsti uuesti mehele ja nimelt politseiametnikule!

Kuid ajad hakkasid peale 1800. a. paranema, politseiorganisatsioonile hakati

panema suuremat rõhku ja 1829. aastal reorganiseeriti Londoni politsei lõplikult, kuigi oli pandud algus sellele juba varem. Peab ütleva, et sellest ajast peale on inglise politsei muutunud iga aastaga paremaks, millele tunduvalt aitas ka see asjaolu kaasa, et avalikkus pööras suuremat tähelepanu politseile, saades lõpuks aru tema tähtsusest riiklikus elus.

Praegu on politsei, nagu küll igalpool, kus valitseb parlament, ajakirjanduse ja parlamendi kontrolli all ja seda rohkem kui kusagil mujal. Iga väikesem väärtus teenistuse alal on kõneaineks parlamendis ja ajalehtedes. Mõni asi, millest Lääne-Euroopa riikides vaikides minnakse mööda, võetakse inglise avaliku arvamise poolt üles. See muidugi võib politseid asjata närveerida, kuid ei saa salata, et sarnasel korral ka omad head küljed on. Londoni politsei iseärasuseks on veel, jällegi võrreldes teiste Lääne-Euroopa riikidega, et tema erilisi autasusid ei saa kuritegude selgitamisel: ei loeta õigeks lubada autasu politseinikule, kes kuritegu selgitab ja kuritegija võtab kinni. Minnakse välja sellest, et politseiametnik saab palga ja selle palga eest üksi on tema kohustatud tegema tarvilist tööd suurima hoolsusega. See on

kindlasti õige, kuid selle eest ületavad Londoni politseiametnikkude palgad mannermaa ametvendade palku kaugelt.

Iga Scotland Yardi kriminalist on spetsialist mingil alal, teda valmistatakse pikemat aega teatavale erialale ette, millel on muidugi oma halvad, aga ka oma väga head küljed. Hiiglalinnas ei saa ükski tegelik kriminalist olla teadlik kõikide kuritegude liikide kohta: murdvaraste, tasukuvaraste, võõrastemajade varaste, abielupetiste, vägistajate jne. jne. võtete tundmine, iga sarnase ja teise eriala retsidivistide, nende elukohtade, varjupaikade, lokaalide, varjunimede jne. tundmine käib ühele inimesele üle jõu. Suurlinn, eriti veel London, võib töötada ainult spetsialistide-kriminalistidega. Sellel on see suur paremus, et iga kriminaalametnik vastaval erialal teab kuriteo toimepanemise puhul kõiksuguste tunnustärgide abil, kellega temal võiks olla tegemist, ametnikul pole vaja kaua juhuslikult otsida ja uurida. Sarnase töö tagajärgi võime siis ka Londonis praegusel ajal tähele panna, mis enam ei ole paradüümsiks kuritegijatele nagu sada aastat varem, kus kohalik kuritegija ega sisseõitnud rahvusvaheline kelm ei saa hakata palju peale, vähemalt suure riisikota.

Politsei spetsialiseerumisest.

K. Reinberg.
(Lõpp.)

Ka Tallinna-Harju kriminaalpolitsei on võtnud omaks professionaalse tööjaotuse printsiibi osalt. Peale territoriaalse tööjaotuse funktsioneerib seal juba teist aastat nõndanimetatud agentuur, mis jälgib tähtsamaid kuritegusid. Seda algatust tuleks arendada ja viia plaanikindlalt läbi. Ei tohiks olla, et ametnik, kes täna jälgib lihtsat ja väikest võõra vara omandamise asja, homme jälgiks juurdlust keeruliste panga kuritarvituste kohta ja ülehommene asub röövmõrtsukatööd jälgima.

Prantsusmaal juba enne ilmasõda vormeeriti nõndanimetatud lendavad kriminaalpolitsei brigaadid, millede tegevus ei piirdunud kohapealsete kuritööde jälgimisega, vaid ulatus üle maakondade. Tähtsamatel juhtumustel sõitis brigaad kohale, kus asus kohaliku politsei kaasabil kuritöö jälgimisele. Brigaadide koosseis oli eriliselt valmistatud ette ja tehniliselt hästi varustatud.

Kuriteo kohalik vaatlemine toimetatakse meil pahatihti liig pealiskaudselt. Ja seda mitte lohakuse tõttu, vaid lihtsalt teadmatuse tagajärjel. Praktika üksi ei suuda anda kriminaalpolitsei ametnikule neid kogemusi ja teadmisi, millest moodne politseiteadus on põiminud juba sirgejoonelise süsteemi. Kriminaalpolitsei ametnikud, eeskätt Tallinnas ja Tartus, tuleks teaduslike loengute kaudu oma elukutsele põhjalikumalt valmistada ette. Mõned andekamad ametnikud Tallinnas tuleksid neist eraldada, nimetame neid brigaadiks või teisiti, see pole tähtis, kes tähtsamate kuritööde puhul sõidaksid ka teistesse maakondadesse, et seal oma kogemustega ja parema tehnilise varustusega aidata selgitada kohapealsele kriminaalpolitseile kuritegu. Teisel ajal, mõistagi, töötaksid nad omas alalises teenistuskohas.

Arusaadav, et meie kriminaalpolitsei

tööjaotuses oleks raske viia üldiselt läbi liigitamine kuritegude järele: liig väike on selleks kriminaalpolitsei koosseis. Kõne alla võiksid tulla siin Tallinna ja Tartu.

Kriminaalpolitsei oma tehnilises arenmises on sammunud kuritegijate taga. Elukutselised kuritegijad oma eesmärkide saavutamiseks on käsitanud pahatihti teaduse viimaseid saavutusi. Ning alles selle järele on kriminaalpolitsei hakanud vastuabinõusid otsima. Ent viimasel ajal näib võidule pääsema kriminaalpolitseis teine taktika: s. o. sammumine kuritegijate eel ja ettevalmistamine selleks, et see ehk teine moodne kuritegevuse võte ei tabaks kriminaalpolitseid üllatusena.

Seda põhimõtet tuleks võtta ka eesti kriminaalpolitseis omaks. Olgugi, et Eesti ei ole rikas raffineeritud kuritegijate poolest, olgugi, et meie kuritööd enamasti saadetakse kaunis primitiivselt korda, olgugi, et Eesti pole veel rahvusvaheliste kuritegijate tallermaaks, siiski teeb Eesti majanduslik arenemine jõudsaid edusamme. Võib eeldada aega, mil meie jõukus, kiiremalt pulseeruv majanduselu soetab suurejoonelisemaid kuritegusid, võib olla avatleb väljaspoolt siia kuritegijaid ja nii viisi raskendab kriminaalpolitsei ülesandeid ja teeb töö keerulisemaks. Seega tuleks juba nüüd meil arvestada.

See artikkel oli kirjutatud, kui saabus viimane „E. Politseileht“ härra Liit'i juhtkirjaga „Meie kriminaalpolitsei tehniline arendamine“. Lugupeetud autor teeb minule etteheite „pealiskaudses vaatlemisviisis ja vildakus olukorra hindamises“. Kuid luban enesele siiski jääda oma arva-

mise juure. Ja seda just neil alustel, mida toob esile härra Liit. Üht ja teist puudust meie kriminaalpolitsei tehnilises varustuses üles lugedes, ütleb ta lõpuks:

„Meie kriminaalpolitsei tehnilise varustuse vaatlusest selgub, et sellel on olemas mõnes osas tunduvad puudused, kuid mahajäänuks ei saa teda siiski tunnistada.“ Nendest puudustest rääkisin minagi. Kui aga politsei aparaadis on puudused, siis tähendab see seda, et see aparaat on jäänud ajanõuetest maha.

Välismaa pealinnade kriminaalpolitseid omavad politseilisi ekspertiiskabinette, millised oma uurimiste ja katsete tulemustega on saavutanud teadusilmas teenitud kuulsuse, näiteks, Pariisis. Seal on politsei instituudid, mis teaduslikult lahendavad politseiteenistuse probleeme. Seal, näiteks, debateeritakse praegu küsimust, mis peab jääma politsei side abinõuks, kas traadita telegraaf või traadita telefon. Kõik uuemad leidused sellel alal võetakse uurimisele ja täiendamisele politseilistes laboratooriumides ja katsekodades. Päevakorral on uurimused päevapildi üleandmise kohta raadiotelegraafi kaudu. Ja siin tuleb väike eesti kriminaalpolitsei oma päevapildi aparadiga ja vaatlustarvete puustkastiga, öieti ei tea, kas teda käruga edasi kätutada või muul viisil transporteerida, ja tahab tõendada, et tema tehniline tasapind vastab võrdlemisi rahuloldavalt praegustele nõudmistele!

On tarvis edasi rühkida, sealjuures, mõistagi, suu sekki mööda seada. „Viivitatus ajas on surmale sarnane“!

Ramsdorfi mõrtsukatöö.

Nii mõneltki poolt on hakatud viimasel ajal arvamist avaldama, et daktiloskoopia ei suuda täita neid lootusi, mis tema peale pandud, et näpujäljed ei saa olla süütoendajaks abinõuks, et praktilises elus kaotab daktiloskoopia ikka enam oma tähtsuse juba seepärast, et kuritegijad on muutunud ettevaatlikuks, on hakanud töötama kinnastes jne. Kuna „E. Politseilehes“ juba varemalt on olnud mitmel korral jutt sellest, et näpujälgede tähtsus süüdlase leidmisel ja kindlakstelemisel pole vähenenud põrmugi, et näpujäljed mängivad nagu varemgi kaaluva osa kriminaalprotsessis süütoendava abinõuna, olgu seekord küsimus valgustatud teisest küljest, nimelt sellest seisukohast,

kas on tegelik, igapäevases politsei praktikas näpujälgedel veel mõni tähtsus ja kas ei suuda lükata kuritegijad terve daktiloskoopia sellega ümber, et nad kuritegusid panevad toime olles kinnastatud.

Kõige selgema ja parema vastuse sarnasele küsimusele annab — nagu ikka — tegelik elu ise. Leipzigi kriminaalpolitsei juhataja, Dr. Gerhard Heiland, jutustab „Internationale öffentliche Sicherheitis“ alljärgneva loo, mis valgustab küsimust väga tabavalt.

2. aprillil 1925. a. tabati kusagil külas Leipzigi linna ümbruses varas, kes parajasti ametis oli tapetud kanade ja kukkede kotti mahutamiseks. Vargal läks aga korda vabaks rabeleda ja põgeneda, kus-

juures tema pidi jätma teopaigale peale varastatud kraami veel mõned isiklikud asjad. Kohale ruttasid mitmed meesterahvad (lugu leidis aset vara hommikul), kõigepealt mäetöölised, kes tõttasid tööle, ja hakkasid kelmi taga ajama. Vaatamata sellele, et varas taskis oma tagaajajate peale püstolist, et lakatud siiski tagaajamist. Üks töölistest sai kuritegija kuuli läbi haavata, kuid sellele vaatamata läks korda põgenejale ikka lähemale jõuda, nii et sellel lõpuks enam muud üle ei jäänud kui tormata kõige lähemal oleva töölise kallale, kes jalgrattal ajas varast taga. Tööline sai haavata, kuid jatkas siiski tagaajamist. Kuritegija katsus temalt jalgratta jõuga võtta, see ei õnnestunud, haavatud mäetööliline pani vastu. Kuritegija, nähes, et teist teed ei ole enam põgenemise jätkamiseks, laskis töölisele paarilt sammult külmavereliselt kuuli pähe, mille tagajärjeks oli tagaajaja, suure perekonna isa, silmapilkne surm. Niimoodi röövitud ratta abil põgenes kuritegija ja teda ei läinud korda kinni võtta, olgugi, et esialgul veel jatkati tagaajamist.

Asjast teatati otsekohe kriminaalpolitseile, kes asus energiliselt kuritegija isiku kindlakstegemisele. Esialgu oli politsei käes ainult mõrtsuka poolt mahajäetud jalgratas ja peale selle veel kantud mantel, mille taskust leiti kinnas, seljakott ja mõned vähese tähtsusega asjakesed. Teisi asitõendusid kriminaalametnikkude käsitada ei olnud, mis seda halvem, et kuritegijate albumis ei leidunud tapja pilti, vähemalt ei tunnud keegi tunnistajatest tagaajajatest meest ettenäidatud piltide järgi. Sündmus kirjeldati pikemalt ajalehtedes, sinna mahutati ka kuritegija isikukirjeldus, niipalju kui seda läks korda seada kokku tunnistajate üteluste varal, kirjeldati lähemalt riideid, mis tapjal olid kuriteo päeval seljas jne., kuid esialgu ei annud ka need otsimised mingisuguseid tagajärgi. Terve nädal ilmusid ajalehtedes kirjatükid pealkirja all „Ramsdorfi mõrtsukatöö“ (küla nimi, mille läheduses sündis tapmine, oli Ramsdorf), kutsuti üles isikuid, kes midagi teavad tapja isiku kohta, endid üles andma, kuid esialgu igasuguste tagajärgedeta. Näis, nagu oleks mõrtsukas vajunud maa alla. Siis katsuti teist abinõu. Kuritegija poolt teopaigale jäetud jalgratas ja teised asjad pandi välja mitmes väiksemas kaubamajas ja sigariäris Leipzigi linnas ja selle ümbruskonnas, eriti neis linnaosades ja

neis maakohis, mille kohta võis olla arvamine, et kuritegija seal elas või isegi elab. Päevade kaupa seisid need asjad ärides ja äriakendel. Ka see abinõu näis olevat tagajärjetu. Alles 10. mail, s. o. üle kuu aja pärast tapmise kordasaatmist, tulid esimesed tunnistajad politseisse, kelle näpunäidete kohta võis arvata, et nemed on õiged ja käivad otsitud mõrtsuka kohta. Kui asjad asetati ühe suurema Leipzigi kaubamaja akendele, ilmusid politseisse mõned naisterahvad, kes teadsid rääkida, et asjad on kellegi Schraderi nimelise isiku omad. Ja nimelt jutustasid tunnistajad, et nemed on ostonud kanu isikult, kes sõitis umbes sarnasel jalgrattal ja kandis väljapandud mantlit. Et tegemist oli elukutselise sulgloomade vargaga, oli politseil juba varem selge, naisterahvad kinnitasid veel politsei arvamist. Tunnistajad teadsid veel kõnelda, et müüja ilmus harilikult nende korterisse, et müüa kanu (mis muidugi olid varastatud), mõnel korral ostsid nemed sulgloomi mehelt ka tänaval. Seetõttu ei olnud aga politseil võimalik teada saada, kas mehe õige nimi oli tõesti Schrader ja kus ta Leipzigis elas. Umbes kuu aega töötas politsei saadud andmete kallal, kusjuures tunnistajaid mitmel korral kuulati üle. Lõpuks olid ametnikkudel tagaotsitava isiku välimus, samuti ka tema töö- ja elukombed selged, nii et võidi uuesti mahutada ajalehtedesse kirjatükk, milles juba tähendati, et mõrtsukana võib arvesse tulla ainult Schrader. Varsti pärast viimase kirjatüki ilmumist tuli politseisse keegi noormees, kes oli kirjeldatud isikuga elanud ühes korteris allüürnikuna, vahe seisis ainult nimes ja nimelt nimetas kuritegija seal ennast Rudolf Oswaldiks. Lähemal järelepärimisel selgus, et Schrader ja Oswald on nähtavasti üks ja sama isik ja et ka viimane nimi nagu esimenegi on valenimi.

Hakati põhjalikult üle kuulama Oswaldi perenaist ja saadi lõpuks nii palju teada, et see Oswaldi nimeline isik veel kusagil teises kohas Leipzigis peatus ja elas. Politseil läks õnneks ka seda teist elukohta kindlaks teha. Schrader-Oswald oli nimelt endale üürinud kellegi vana naisterahva, pr. M., juures tühja toa, mida tarvitas nähtavasti varastatud sulgloomade ümberpakkimiseks, puhastamiseks jne., seda tõendas muu seas tühi reiskorv, mille põhjas leidis kanasulgi. Niimoodi leiti siis lõpuks mõrtsuka töötuba.

Vahepeal oli möödunud aga juba kaks

ja pool kuud ja kahtlusalust ei nähtud Leipzigi. Proua M., kes mõne nädala ootas oma üürnikku, oli toa korda seadnud ja teinud puhtaks, nähes ei üürnikust ei saa enam asja, seeläbi aga hävitati igasugused võimalikud jäljed. Korterist leiti lõpuks veel sõjavangi mantel, mis kuulus Schrader-Oswaldile, kes ennast pr. M. juures nimetas Langeriks. Mantlisse oli ömmeldud omaniku nimi ja nimelt Gustav Anders. See oli siis juba neljas mõrtsuka nimi ja oli väga kahtlane, kas ükski neist on õige. Põhjalik toa läbiotsimine viis siiski kriminaalametnikke kindlale veendumisele, et selle kasutajaks oli tagaotsitav kuritegija. Kuid kolme kuu raske töö tulemusena oli ikkagi asjaolu, et mõrtsuka isiku kohta puudus igasugune selgus.

24. juunil läks kriminaalametnik, kes asja uuris, veel kord proua M. juure, kes muu seas oli õige kinnine inimene ja väga kartis politseid, olles arvamisel, et politsei sünnitab ainult raskusi, viib lõpuks kohtu ette jne. Ametnik hakkas vanakest uuesti üle kuulama ja siis selgus, et Langer tarvitas mõnikord oma asjade jaoks väikest kõrvalruumi, mis asus väljaspool elutuba. Ametnik läks ruumi vaatama ja leidis seal peale vana paberi, katkise pesu ja kanakontide veel ühe tühja konjakipudeli, mis nähtavasti visatud sinna Langeri poolt. Läks korda — peaaegu veerand aastat pärast tapmise kordasaatmist — pudelil leida näpujälgi, kuigi need jäljed olid väga puudulised. Võrreldi leitud jälgi majaelanikkude sõrmejälgedega, kuid jäljed ei läinud ühte, nii et nemad võisid ainult Langeri omad olla. Nagu tähendatud, olid jäljed puudulised, ja neid klassifitseerida ei olnud võimalik. Leitud jälgi ei saanud kui osalisi seepärast otsekohe tarvitada, oli ainult võimalik võrdluse teel olemasolevate ja tuntud näpujälgedega neid võrrelda. Ainult siis, kui oleks käepärast olnud kuritegija tõelikud näpujäljed, oleks võidud öelda, kas leitud näpujäljed lähevad mõrtsuka omadega ühte või mitte. Kuid raskus seisis just selles, et polnud teada, kes on kuritegija,

kuidas on tema nimi jne. Näpujäljed saadeti küll Dresdeni keskkotta, kuid seal ei saadud nendega loomulikult midagi peale hakata.

Siis katsus politsei viimast abinõu, mis aga tõi kauaoodatud ja ärateenitud edu. Mõrde välja sellest, et mõrtsukas on eelkaristatud isik, et, tähendab, tema täielised näpujäljed on kusagil olemas, ja et üks neljast nimest on mehe õige nimi. Sakseni keskkartoteegis hakati läbi vaatama kõik kaardid, mis käisid Schraderi, Oswaldi, Langeri ja Andersi nimeliste isikute kohta. Võrdlusel leiti lõpuks kellegi Rudolf Erich Langeri kaart, kelle näopilt ja daktiloskoopiline ülesvõte valmistati 1923. aastal. Tehti kindlaks, et leitud näpujäljed lähevad ühte tähendatud isiku parema ja vasaku käe kesksõrme jälgedega. Nüüd oli kuritegija isik ometi kord kindlaks tehtud ja ülejäänud töö oli juba hoopis kergem. Saadeti üle riigi otsimistoimetused ning mõni kuu hiljem areteeriti süüdlane Hamburgis. Mees mõisteti eluksajaks sunnitööle.

Terve see lugu näitab väga selgelt, et näpujäljed on väga tähtsad ka siis, kui kuritegija ise tunneb hästi daktiloskoopia tähtsust ja seetõttu „töötab“ kuriteopaigal ainult kinnastes. Sest Langer töötas sel viisil. Kuriteopaigal, s. o. kanavarguse kohal, leiti siin ja seal jälgi, mis näitasid, et varas on töötanud kinnastes. Leitud muster läks täpselt kokku kindla mustriaga, mis leiti tapja poolt mahajäetud mantli taskus. Langer osutus üldse õige kavala kuritegijana, kes seejuures oli intelligentne inimene. Tema oleks kindlasti igatüüpi üle naernud, kes temale oleks kuulutanud ette, et tema kord kukub näpujälgede tõttu sisse. Suure osavusega oskas tema aastate jooksul panna toime sulgloomade vargusi, ilma et korda oleks läinud teda tabada, ilma et oleks isegi korda läinud kindlaks teha, et hulgalised kanavargused Leipzigi ümbruskonnas on ühe isiku töö. Ja tühi konjakipudel sai mehele saatustlikuks.

Kuritegevus Ameerika Ühisriikides.

Kui lugeda järjekindlalt Ameerika Ühisriikides ilmuvaid ajalehti, siis võib küll tekkida arvamine, et Ühisriikides valitseb alaline hädaoht inimestele ja inimeste varandusele. Sensatsioonilised pealkirjad ja hirmuäratavad kirjatükid, mis kõnelevad koledatest tapmistest ja

hulljulgetest röövimistest ja riisumistest, äratavad mulje (muidugi võõrale, kellel olukord ja elu Ühisriikides pole tuttav), nagu ei sünniks Ühisriikides midagi peale julmade kuritegude. Tegelikult pole toimepandud kuritegude arv nii kohutavalt suur, kui see võib paista mõne

reportöri kirjutusest, igatahes pole see arv tunduvalt suurem kui mujal maailmas, kui võrrelda kuritegude arvu elanikkude arvuga. Erandina figureerib ainult mõni üksik linn, millest allpool jutt, kus kuritegevus tõesti väga suur, hoopis suurem, kui, näiteks, Euroopa linnades. Ühisriikide politsei võimud on küll arvamisel, et kuritegude arv väheneb üldiselt tähendatud riigis iga aastaga; see võib nii olla ja on igatahes seletatav hea majandusliku olukorraga. Siiski on arvud suured ja Ühisriikide ametvendadel tuleb teha iga päev palju tööd ning viibida alalises hädaohus, sest — ja see on iseloomustav eriti Ameerika kuritegijale — kui tabatu või tagaaetu viibib tõsisel hädaohus, siis ei vali tema abinõu enese päästmiseks; selle tagajärjeks aga on paljude politseinikkude surm või haavamine ametkohuste täitmisel.

Ameerika on rekordide maa: kuritegevus ei tee selles erandit. Huvitav on, et suuremaid Ameerika ajalehti kuritegude toimepanemise alal valmistab enam-vähem täpse statistika selleks, et selgusele jõuda, missuguse linna käes on praegu nimelt kuritegude toimepanemise rekord! Nagu võis arvata, tuli selles omapärasel võistluses esikohale Chicago linn, mis on suutnud omandada üleilmlise kuulsuse kuritegijate lemmiklinnana.

Ühisriikides suri läinud aasta jooksul umbes 1½ milj. inimest, sellest arvust suri mitteloosulikkude surma umbes 20 protsenti; tähendab umbes 300.000 inimest tapeti, sõideti surnuks autode poolt jne., ka enesetapjad on arvatud viimase arvu hulka. Nagu öeldud, on arvatud eelpooltähendatud üldarvu ka need inimesed, kes leidsid surma õnnetu juhtumise tagajärjel. Seejuures peab tähendama, et õnnetute juhtumuste tagajärjel said surma kõige enam inimesi New-Yorgis ja mitte Chicagos, kusjuures pea kõigil korral sündis õnnetus auto läbi. New-Yorgis leidsid autoõnnetuste tagajärjel läinud aastal umbes 1000 isikut surma, teiste sõnadega jäid seal iga päev — aasta läbi! — umbes kolm inimest auto alla. Chicagos said surma samal põhjusel viimase aasta kestel ligikaudu 600 inimest ja Filadelfias „ainult“ 300. Neljandal kohal seisavad muu seas kaks Euroopa linna: Berliin ja London, kusjuures päris kindel ei ole, missugune neist linnadest ületab autoõnnetuste arvu poolest teist. Asi seisab nimelt selles, et ametlikke andmeid ja kokkuvõtteid autoõnnetuste arvu ja nende tagajärjel surnud

inimeste arvu kohta praegu enam ei avaldata ei Londonis ega ka Berliinis, sest olakse arvamisel, et sarnased statistilised andmed ei avalda mingit head mõju, et neil igatahes puudub see ärahirmutav iseloom, nagu arvati varem. Autojuht ega jalakäija ei lähe ettevaatlikumaks seetõttu, et teada on, kui palju mingil aastal või kuul kusagil linnas inimesi suri autoõnnetuste tagajärjel.

Muu seas olgu tähendatud, et (seda tõendavad kõikide suuremate politseiüksuste juhid) tegelik elu on näidanud, et kuritegude teadaandmine publikule ajakirjanduse kaudu, eriti veel kui kuritegu ise ja selle toimepanemine on kirjeldatud üksikasjaliselt, on tihti annud halbu tagajärgi, eriliselt tapmistes suhtes. On nimelt pandud tähele, et niisuguste laiemate kirjelduste tagajärjeks on — uued tapmised. Saksamaal, näiteks, võidi seda asjaolu eriti selgelt tähele panna peale Breslau lapsetapmise loo kirjeldamise ajakirjanduses. Varsti pärast Breslau veretööd pandi toime kaks uut: Neu-Sackischis ja Dortmundis, kusjuures selgus, et paar alaealist poisikest olid lugenud Breslau lugu ja tahtsid neid tundeid tundma õppida, mis inimest valdavad, kui ta teist tapab! Selle tõeasjaga on hakanud viimasel ajal arvestama ka Ameerika politsei, püüdes anda ajalehtede sõnumisaatjatele ainult kuiva materjali sõnumiks ja mitte suurema kirjelduse valmistamiseks.

Ühisriikide politsei peab, nagu juba eelpool tähendatud, rasket võitlust kuritegijatega, tema kasutada on rikkalikud, kallihinnalised abinõud, mis viimase aja tehnika saavutus, kuid siiski ei jõua tema kuritegevust paraliseerida. Kahtlane on, kas kuritegevus seal kasvab (mõned olukorrad näitavad kõnelevad küll kuritegevuse tõusust 7 protsendist 10 protsendini), kuid suurt kahanemist igatahes märgata ei ole, eriti siis, kui võtta mõne suurema Euroopa riigi, kus kuritegevus viimastel aastatel silmnähtavalt tagasi on läinud, mis seletatav muidugi kõigepealt majandusliku olukorra paranemisega ja stabiilsemaks muutumisega.

Kõige suurem kuritegude arvu poolest linn on, nagu öeldud, kahtlemata Chicago, mis peab kurba rekordi mitte üksnes Ühisriikides, vaid terves maailmas. 1926. a. langesis Chicagos kurja käe läbi umbes 600 inimest, kusjuures peab tähendama, et nende hulgas olid ka mitmed kuritegijad, kes vastastikusel laskmisel oma „ametvendadega“, mingi konkureeriva

kuritegijate salga liikmetega, said surma. Ainult pool sellest üldarvust läks korda selgitada ja kuritegijad kas kindlaks teha või otsekohe kinni võtta. Umbes 300 juhtumist aga jäid selgitamata, vaatamata politsei energilisele ja ennastsalgavale tööle. See näitab vist kõige kujukamalt, kui raske on politsei töö, eriti veel siis, kui tema alaline vastane, kuritegija, on hästi organiseeritud, hästi relvastatud ja kui kuritegijatel on palju otsekoheseid või kaudseid abilisi, kaasaitajaid ja sümpatiseerijaid. See arv — 600 mõrtsukatöö ohvrit — on suur, väga suur, eriliselt kui teda võrrelda, näiteks, Londoni vastava arvuga, kus sama aja jooksul toime pandi ainult 130 tapmist — seejuures aga vahe elanikkude arvu vahel (Londonis umbes 7½ miljonit ja Chicagos umbes 2½ miljonit elanikku)! Protsentuaalselt võetud oleks Londonis pidanud tapmist arvu olema umbes 1800! Võrdlusena olgu veel tähendatud, et sama aja jooksul pandi toime New-Yorgis 300 tapmist ja Berliinis (nii kõnelevad vähemalt ametlikud andmed selle linna kohta) ainult 25, mõlemad linnad aga on hoopis suuremad kui Chicago.

Chicago ei pea aga üksi rekordi tapmist arvu suhtes, ka röövimiste, riisumiste ja varguste arvu poolest ületab see linn kaugelt teisi. Võistlejateks Chicagole viimaste kuritegude suhtes on muu seas kaks jällegi Ühisriikide linna: Detroit ja San Francisco. Detroitis etab neli korda vähem inimesi kui Londonis, kuid murdvarguste arv, mis seal ühe aasta jooksul on toime pandud, on kaks korda suurem kui Londonis. Üldse võib ütelda, et murdvargused on kuritegu, mis Ühisriikide ku-

ritegijad eelistavad. Suuremaid kinnitusseltse pani ühe nimekama ajalehe abil toime uurimise Ühisriikides toimepandavate murdvarguste kohta, mille tulemuseks oli üllatav ja kurb statistika. Kolmeskümmes linnas langes murdvaraste kätte 1926. a. jooksul mitte enam ega vähem kui umbes 400 miljoni dollari eest väärtusi (s. o. umbkaudset 160 miljardit Eesti marga eest!) Ainuüksi 50.000 autot varastati neis linnades ühe aasta jooksul. On siis ka arusaadav, et kinnitusseltse see küsimus eriti huvitab, sest Ühisriikides on tule, varguste jne. vastu kinnitamine väga laialt läbi viidud ja kinnitusseltsidel tuleb, nagu näha eelpooltoodud arvudest, õige nimekaid summe maksta murdvaraste ja varaste tegevuse tagajärjel.

Kurvemaid pilte kõige selle juures pakub alaealiste osavõtt kuritegude toimepanemisest viimasel ajal. On välja arvatud, et ligikaudu 50 protsenti kõikidest kuritegudest saadetakse toime alaealiste poolt, kusjuures just raskemaid kuritegusid pannakse toime suuremal arvul noorte, mittetäiskasvanud inimeste poolt, esimeses järjekorras röövimised ja riisumised. Üldarv on kohutav: viimaste andmete järgi pannakse Chicagos, New-Yorgis ja Los Angelesis alaealiste poolt sama palju röövimisi ja riisumisi toime kui alaealiste poolt Saksamaal ja Inglismaal kokku! Kolm linna võrduvad selles mõttes kahele suurele rahvarikkale riigile! See on Ühisriikide kuritegevuse kõige raskem ja kurvem külg. Seejuures suureneb see arv alatasa ning alaealiste osavõtt kuritegude toimepanemisest kasvab iga aastaga.

Stephan v. Csekey: „Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts auf rechtsteoretischer u. rechtsvergleichender Grundlage.“ I. Teil. Tartu (Dorpat) 1927.

Lugupeetud autor tähendab õieti, et tema töö on esimene katse „läbi töötada Eesti valitsemisõiguse allikate küsimust“. Missuguses seisukorras praegu meie valitsemis- või administratiivõigus, see selgub autori poolt toodud eesti kirjandusest administratiivõiguse alal: ta arenes kuni selle ajani ainult perioodilistes trükitoodetes (ajalehtedes ja ajakirjades) ning riigi-kohtu, peaasjalikult tema administratiiv-osakonna otsuste näol. Seepärast ei või jätta tervitamata autori algatust ning soovida tema tööle kõige laiemat ning hea-

tahtlikku tähelepanu. Ainsaks etteheiteks, kui seda selleks võtta, võiks olla see asjaolu, et autor ei avaldanud ühtlasi oma tööd ka eesti keeles (kuuldavasti on astunud tema poolt selleks juba samme).

Administratiivõiguse allikate hulgas näeb autor ette: seadusi, määrusi, autonoomseid norme ja kombeõigust. Vastavalt on jaotatud ka tähendatud töö sisu.

Ilmunud esimeses osas võtab autor vaatlemisele seaduse ja määruse, kuid viimase uurimine ei ole viidud esimeses osas lõpuni. Mis puutub, eriti auto-

noomsetesse normidesse, mis autori poolt tähendatud eriallikana, siis ei ole minu arvates tähendatud normide eraldamine iseseisva allikana meil maksvate seadustega küll õigustatud. Meie seadusandlus ei eralda neid muude määruste hulgast, vaid ainult asetab neid, kui administratsiooni normatiivseid akte seaduse vastu, mis seletatav seega, et meie seadusandlus, asudes omavalitsuse küsimusis riikliku teooria seisukohale, vaatab omavalitsuste kui kohalikkude valitsemisorganite (self-government), kui üldriikliku valitsemise üksikutele, olgugi erilise konstruktsiooniga, osadele, mis ühes keskvalitsuse organitega moodustavad terviku, ning seepärast on neil, kui ka keskvalitsuse organitel, määrusandva võimu teostamiseks üks ja sama alus, seadus, vaatamata sellele, et nende määrusandev võim on piiratud teatud maa-alaga, kuid ka see langeb ära rahvusvahemuste kultuur-omavalitsuste suhtes, kelle määrused tabavad kultuur-omavalitsuse liiget kõikjal Eesti vabariigi maa-alal.

Analüüserides seadust meie põhiseaduse seisukohalt, tuleb autor otsusele, et „Eesti vabariigi konstitutsioonilises õiguses antud seaduse mõiste ei ole kusagil materiaalne, vaid ikka formaalne“, et „kusagil ei leidu vastavaid üldnorme selle kohta, mis on seaduse objekt, vaid on ainult öeldud, et seaduseks oleks teatavas vormis tehtud tahteavaldus. Seega võib ühineda niivõrd, kui iga akt, mis on antud välja seaduse vormis, on seadus, ning kui võrd seadust võidakse anda välja ainult selleks määratud korras ja vormis. Kuid meie põhiseaduse tekst lubab aga olla sel arvamisel, et põhiseadus, tunnistades seaduseks ainult seda, mis on antud välja seaduse näol või vormis, tõstab esikohale neid seadusi, mis ühtlasi ka seadused materiaalses mõttes; veel rohkem, nagu selgub põhiseaduse §§ 52 ja 60 p. p. 1 ja 3—5, ei takista midagi, et seadustena formaalses mõttes oleksid ainult seadused materiaalses mõttes ja et kõik muud riigikogu aktid oleksid välja antud mitte selles korras, mis on nähtud ette seaduste jaoks, nagu see, näit., aset leiab vabariigi valitsuse poolt väljakuulutatud kaitseseisukorra kinnitamisel.

Vaadeldes seaduse valmimise protsessi üksikuid momente, peatub autor üksikajaliselt seaduste sisustuse (Feststellung des Gesetzesinhalts), kinnituse (Sanktion der Gesetze), vormistuse (Ausfertigung) ja väljakuulutamise

juures. Neist üksikutest momentidest omab mitte ainult teoreetilise, vaid ka suure praktilise tähtsuse seaduse väljakuulutamine. Autor järeldeb, et „seaduse siduva jõu arvestamisel on mõõduandev seaduse väljakuulutamise päev „Riigi Teatajas“, ja et põhiseaduse § 54. sõnad „kui seaduses eneses muud korda ega tähtaega pole nähtud ette“ võib ainult nii seletada, et seaduse maksmahakkamise algtermini määramine jäetakse ühe hilisema seaduse, vabariigi valitsuse või vastavalt ministrite hooleks.

Autori seisukoht on ka minu oma, mida olen püüdnud mitmel korral kaitsta; see seisukoht leiab aga vastuvaidlejaid õigus-teadlaste peres, näit., lugupeetud riigikohutu liikmed härra A. Palvadre ja praeguse kohtuministri härra O. Tief'i näol. („Õigus“ nr. 8 — 1926. a. ja nr. 1 — k. a.). Kuid meie ühise seisukoha kasuks kõneleb muu seas ka see asjaolu, et Eesti vabariigi valitsemise ajutise korra § 23. sõnade „kui teistsugust avaldamise korda asutava kogu poolt ei ole nähtud“ sissevõtmist põhjendati järgmiste kaalutlustega: „meil on kaks asja, mis nõuavad tungivalt, et seaduse avaldamine ja maksmapanemine pärast „Riigi Teatajas“ avaldamist sünniks ka teisel teel: kõige pealt peame pidama seda silmas, et meil ei ole kuidagi võimalik „Riigi Teatajat“ välja lasta ja on vaja seadust avaldada, aga meie ei saa teha seda, teiseks oleks rahakurss tingimata tarvis telegraafi teel teada anda (rkl. A. Anderkopi kõne, asutava kogu protokollid, I istungjärk, 1919. a., lhk. 804). On arusaadav, et tähendatud motiivid, olles mõõduandvad vabadussõja ajal, olid juba tähtsusetu alalise või kestva põhiseaduse väljatöötamisel. Pealegi nendest ei olnud ka juttu põhiseaduse eelnõu harutamisel asutavas kogus; just vastuoksa, seal ette toodud motiividest, mille juures peatusin „Eesti Politseilehe“ nr. 5. — k. a., järeldeb, et asutav kogu asus meie poolt kaitsetavale seisukohale.

Minnes üle määruse vaatlemisele ja teda üldiselt defineerides („Unter Verordnungen versteht man also die allgemeine Anordnungen, welche von den Organen der vollziehenden Gewalt ausgehen“), leiab autor, et see definitsioon on liig lai, tähendades, et „määruse all kitsamas mõttes mõeldakse ainult valitsuse määrused (Regierungsverordnungen), kuna kõik teised määrused üksteisest selle läbi erinevad, et määruses see organ ära tähendatakse, kelle poolt ta välja antud

(näit., Polizeiverordnung, Gemeindeverordnung jne.).“ Eesti seadusandluse (nii oma kui ka Venelt päritud) seisukohalt ei ole minu arvates küllaldaseid põhjusi sarnasele vahetegemisele määruste vahel, sest, nagu juba tähendasin, eesti seadusandluses on valitsuse võimu iga normatiivne akt — olgu see keskvalitsuse või temale alluva asutuse (органы подчиненного управления) või kohaliku omavalitsuse oma määrus, kusjuures tähendatakse, kelle poolt ta välja antud (näit., vabariigi valitsus, siseminister, sadama komisjon, X linnavolikogu jne.).

Edasi leiab autor, et on vaja määrusi kindlalt eraldada autonoomsetest normidest (autonome Satzung), valitsuse eeskirjadest või instruksioonidest (Verwaltungsvorschrift) ja korraldustest (Verfügung). Selles eraldamises avaldub kahtlemata saksa õigusteaduse mõju, mis aga, minu arvates, meie seadusandluses ei leia küllaldast tuge. Täiesti õige, et tuleb kindel vahe teha määruse (Verordnung) ja korralduse (Verfügung) vahel, sest määrus sisaldab üldiseid ning abstraktseid eeskirju, loob objektiivseid norme, kuna korralduse objektideks on üksikute ja konkreetsete juhtumuste lahendamine, s. t. et korraldus kohaldab konkreetsetel juhtumisel juba olevat konkreetset normi. Kuid vaevalt leidub meie maksvas seadusandluses küllaldaseid põhjusi määruste eraldamiseks autonoomsetest normidest (omavalitsuste määrustest) ja valitsuse eeskirjadest või juhtnõõridest. Nii ühed kui teised on oma iseloomu poolest määrused, on valitsuse võimu normatiivsed aktid, ning selles suhtes sammuvad meie seadusandlus ja õigusteadus vene-prantsuse järgedes. Kuid ka autor ise ei ole täitsa päri saksa õigusteaduses valitseva seisukohaga ning tähendab, et see seisukoht „ei ole niivõrd õige, kui võrd valitsuse juhtnõõrid (Verwaltungsverordnungen) ka õiguslikud normid on: nad loovad objektiiv-õiguse mitte ainult siis, kui nad kaudselt kodanikkude peale mõjuvad, vaid ka siis, kui nad ei ulatu kaugemale riigi valitsemise aparaadist; ent materiaalse õigusliku sisu poolest on järelikult mõlemad liigid „Rechtsverordnungen“ (sundnormid või määrused), kuid ühtlasi on nad ka „Verwaltungsverordnungen“ (valitsuse eeskirjad), sest mõlemad ilmutavad ju end valitsemise õiguse alal. — Mispärast vahetegemine peab sündima mitte nende materiaalse õigusliku sisu, vaid nende mõju ulatuse järgi.“ Selle tagajärjel loo-

bub autor saksa õigusteaduses maksvast grupeerimist ja näeb ette üldmäärusi (Gemeinverordnungen) ja valitsuse eeskirju (Verwaltungsvorschriften).

Sellest nähtub, et autor lõppude-lõpuks tuleb, minu arvates, õigele, meie seadusandluses ainsale vastuvõetavale seisukohale, mille järgi määrused ise jagunevad kahte liiki: üldmäärused või maksva terminoloogia sund(sunduslikud) määrused ja juhtnõõrid või korraldavad määrused.

Tähendades, et ainult üldmäärused on valitsemise õiguse allikaks, teeb nende vahel vahet kolmelt seisukohalt: a) formaalselt, b) materiaalselt ja c) nende õigusliku aluse seisukohalt. Formaalselt seisukohalt eraldab ta: a) valitsuse määrusi, mis vabariigi valitsuse poolt välja antakse, ja b) ministeriaal-määrused, mis üksikute ministrite poolt maksma pannakse. Sellega ei saa nõus olla, sest formaalselt seisukohalt tuleks siia arvata ka omavalitsuste ja teiste asutuste, näit., sadama komisjoni määrused. Materiaalselt seisukohalt näeb autor ette: 1) teostamise või täidesaatvad määrused (Ausführungs- oder Vollzugsverordnungen); 2) seadustasendavad või seadustäiendavad määrused (gesetzvertretende und gesetzergänzende Verordnungen); 3) erakorralised või seaduse jõu seismapanevad määrused (Ausnahme- oder gesetzsuspendierende Verordnungen) ja 4) hädamäärused (Notverordnungen oder Verordnungen mit Gesetzeskraft). Üksikasjaliselt peatudes iga üksiku liigi juures ja märkides nende iseärasust välisriikide seadusandlustes, selgitab autor ühtlasi põhjalikult ka eesti seadusandluse seisukohta, kuid näib, et selle juures autor on vähe eksinud. Näit., kõneldes teostamise või täidesaatvatest määrustest, ei väljenda autor küllalt selgelt oma seisukohta, kas on vabariigi valitsusel, kellel on põhiseaduse § 60. p. 7. järgi õigus anda välja peale „seadustega kooskõlas määrusi“, veel erilist volitust igal üksikul juhtumisel. Võib aimata autori arvamist, et kui teostamise määrused siduvalt ka kodanikkude vastu pööratud, siis oleks vaja ka erivolitus vastavas seaduses.

See seisukoht on vaieldav, sest Eesti iseseisvuse algusest antakse vabariigi valitsuses välja määrusi, ilma et selleks oleks erivolitus. Nende seaduslikkuse vastu ei ole ka kunagi vaielnud riigikohus (põhiseaduslikkuse valvaja), mispärast

isiklikult leian, et erivolitus on ainult siis vaja, kui määruse väljaandmist tahetakse ühel või teisel juhtumisel teha mõne ministri ülesandeks; teiste sõnadega, kui ei ole sarnast erivolitust, siis on teostamise määruste väljaandmine põhiseaduse alusel vabariigi valitsuse ülesanne. Näib, et autor kahtleb ka selle juures, kas ministritel olekski üldse õigus määrusi välja anda, leides, et see õigus kuulub ainuüksi vabariigi valitsusele ja ei või ühegi eriseadusega anda ministreile, kuid sellele räägib vastu meie terve seadusandluse praksis.

Seepärast tuleb, minu arvates, põhiseaduse § 60. p. 7 nii aru saada, et määrusandev võim kuulub vabariigi valitsusele, kuid see ei ole tema ainuõigus, vaid seda võib seadusandliku võimu otsusel, kui ta leiab olevat selle otstarbekohase, ka üksikutele ministritele anda. Asudes autori seisukohale, oleks võimatu meie

seadusandluse seisukohalt kuidagi seletada omavalitsuste õigusi määrusandluse alal.

Sellega lõpetades lühikest ülevaadet, leian isiklikult, et meie seadusandluse vaim ja iseärasused on tabatud autori poolt üldiselt õieti, et ta töös on võetud vaatlemisele kõik peensused, kõik üksikasjad, midagi ei ole jäetud silmapaari vahele, kõik on läbi töötatud, igale küsimusele on leitud vastus.

Töö ise on varustatud rikkaliku kirjandusega; igal leheküljel leiduvad üksikasjalised joonealused märkused, mis oma sisu poolest ei lase soovida paremat. See asjaolu üksi, rääkimata töö teistest väärtustest, lubab kinnitada, et selle tööga ei ole rikastatud mitte ainult meie, vaid ka üleilmne õigusteadlik kirjandus.

Jääb ainult soovida töö teise osa kiiremat ilmumist.

E. Maddison.

Ametlik osa.

Politsei peavalitsuses on registreeritud:

1) Ajakiri „Tuluke“, hakkab ilmuma Mehikoormas, kord kuus, väljaandja — ülemaaline Eesti noorsoo ühenduse Meeksi osakond, vastutav toimetaja — Alfred Sokmann; ajakiri „Tuluke“ paljundatakse shapirograafi abil.

2) Ajaleht „Reklaam“, hakkab ilmuma

Tartus, kord nädalas, väljaandja ja vastutav toimetaja — Hermann Illisson; ajaleht „Reklaam“ trükitakse Tartus, „Postimehe“ trükikojas.

3) Ajakiri „Raadio lained“, hakkab ilmuma Tartus, kord kuus, väljaandja ja vastutav toimetaja — Hermann Illisson; ajakiri „Raadio lained“ trükitakse Tartus, „Postimehe“ trükikojas.

Küsimusi ja kostmisi.

Nr. 509. Henny. Küsimus. Ametnik on politseiteenistuses teeninud 1920.—1925. a. Seal andis keegi kaebuse ja ta tagandati ametist päeva pealt prokuröri soovil. Kui juurdlusega tehti kindlaks, et tagandamiseks ei olnud põhjusi, määrati kuue kuu pärast tagandatud ametnik ametisse tagasi.

Juurdlus läks rahukogusse ja seal mõisteti ametnik süüdi n. sead. § 410. põhjal ja karistati noomitusega.

Kas võib see ametnik nüüd nõuda ja millisel alusel:

1) et tema kuus kuud teenistusest äraoleku aeg saa'ks loetud teenistusaja hulka?

2) et temale makstaks välja kuue kuu

palk ja pühade kink, mis jäi saamata teenistusest äraoleku ajal?

Vastus. Ei või nõuda. Kodanl. teenistusseadus (v. s. k. III k.) nägi ette sarnaseid võimalusi ainult kohtulikult õigeks-mõistmise puhul.

Nr. 535. J. M. Küsimus. Kas saab vastutusele võtta väljaspool kaitseseisukorra piirkonda aset leidnud salaja ülepiiri tulnud isiku (käesoleval juhusel N. Vene kodanik) varjajaid. Jaataval korral, missuguse seaduse alusel?

Vastus. Ei saa.

Nr. 600. Lugeja nr. 111. Küsimus. Maksuinspektori sellekohase nõudmise peale on määratud võlgniku varandus oksjonile ja oksjon kuulutatud välja. Võlg-

nik andis asja kohtu lahendada, mille tagajärjel pandi oksjon seisma ja tühistati maksuinspektori nõudmine. Kes on käesoleval juhtumusel kohustatud katma juba olnud oksjoni kuulutuste ja teisi kulusid?

Vastus: Kuulutaja asutus.

Nr. 561. Lugeja nr. 877. Küsimused.

1) Palun teatada, kas on meil praegu veel maksvad n. s. §§ 85 ja 1565? Eitaval korral, missuguse seadusega on nad maksvusetuks loetud?

2) Nuhtl. sead. § 25 põhjal sunnitööga karistatud isikud kaotavad õiguse oma varanduse peale, millised lähevad üle tema pärijaile. Kas võib seesuguselt karistatult nõutavat kohtumaksu, peale kohtuotsuse täitmisele pöörmist, temalt järelejäänud varandusest nõuda sisse, kui temal on olemas pärijad?

3) Kas tuleb hobusepassi pidada küllaldaseks omandusõigust tõendavaks dokumendiks?

4) Kas Eesti panga ametnikud on riigivõi eriteenijad?

5) Kas süüaluse ilmumine kohtusse isiklikult on sunduslik, kui seda kutsel ei ole tähendatud, või võib viimane saata enese eest ka voliniku?

6) Kui suure tempelmaksu alla käib mitme isiku poolt väljaantud ühine volikiri?

7) Kas politsei on õigustatud panema omavoliliselt äraviidud varandusi kahjusaaaja palvel kuni asja otsustamiseni kohtu aresti alla?

8) Missuguse seaduse põhjal politsei on kohustatud kinnitama kodanikkude päevapilte nende soovil?

Vastused.

1) Ei ole maksvad; § 85 on muudetud muu seas seisuste kaotamise seadusega ja põhiseadusega, § 1565 on ära muudetud abieluseadusega.

2) Võib.

3) Oleneb asjaoludest.

4) On riigiteenijad (Eesti panga põhikiri, „R. T.“ nr. 28/29 — 1919. a., § 36).

5) Tuleb käia kr. kp. s. § 60 järgi.

6) On tähtsuseta, kas volikiri on antud välja ühe või mitme isiku poolt.

7) Ei ole. Aresti panemine on nähtud ette kr. kp. s. § 268.

8) Politsei kujundamise määruse § 4 p. 10 põhjal.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Kaotatud:

Peeter Peetri p. Sakala „Buldogi“ süsteemiline revolver, nr. 12.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

P r e e d e n, Johannes, v. a. Tartu linna pol. 3. jsk. ülem. 31. 12. 20 a. nr. 11626. (8165)

V i j a, Paul Villemi p., v. a. Veriora vallav. 23. 12. 24 a. nr. 370. (8167)

L o r e n t s, Karl, v. a. Räpina vallaval., 18. 11. 26 a. nr. 117. (8168)

V a h e r, Rudolf, v. a. Kahkva vallaval. 16. 3. 19 a. nr. 414. (8169)

P i i r, Karl Liisa p., v. a. Veriora vallav. 22. 2. 24 a. nr. 234. (8170)

N a h a, Peeter Danieli p., v. a. Vana-Antsla vallav. 23. 12. 20 a. nr. 1599. (9458)

P e d a j a, Johan Jaani p., v. a. Vana-Antsla vallav. 2. 12. 24 a. nr. 259. (9459)

P õ d e r, Paul Olga p., v. a. Tsooru vallav. 18. 8. 22 a. nr. 1014. (9460)

K u l l, Anna Pauli t., v. a. Tsooru vallav. 24. 12. 19 a. nr. 345. (9461)

P i i g l i, Karl Jakobi p., v. a. Vana-Roosa vallav. 31. 12. 19 a. nr. 458. (9462)

K a i k, Minna Jakobi t., v. a. Tsooru vallav. 17. 12. 19 a. nr. 190. (9464)

L a a s, Ernst Karli p., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 2. 5. 23 a. nr. 730. (9465)

M ö l l i t s, Johan Jaani p., v. a. Vaabina vallav. 24. 2. 20 a. nr. 395. (9466)

H i n t e r v a l d, Aleksander Peetri p., v. a. Saru vallav. 14. 12. 26 a. nr. 65. (9467)

H o o l, Karl Lutta p., v. a. Vana-Antsla vallav. 12. 12. 19 a. nr. 459. (9468)

K a p s t a, Valter Aleks. p., v. a. Vaabina vallav. 13. 6. 22 a. nr. 878.

K u u s, Minna Andre t., v. a. Mõniste vallav. 1. 3. 20 a. nr. 485. (9471)

L a n d r a, Lotta Danieli t., v. a. Pindi vallav. 3. 12. 19 a. nr. 23. (9472)

K u u s i k, Richard Karli p., v. a. Tsooru vallav. 1. 3. 20 a. nr. 641. (9473)

- Kõrs, Minna Peetri t., v. a. Valgjärve vallav. 21. 2. 27 a. nr. 22. (9474)
- Asson, Sofie Olli t., v. a. Saru vallaval. 11. 12. 23 a. nr. 42. (9475)
- Siiv, Kusta Jaani p., v. a. Saru vallaval. 20. 12. 20 a. nr. 33. (9476)
- Tamm, August Johani p., v. a. Valgjärve vallav. 5. 1. 23 a. nr. 53. (9477)
- Priidemann, J., v. a. Nõmküla vallav. 16. 12. 26 a. nr. 145. (10801)
- Kleitsmann, Aleksander, v. a. Lehtse vallav. 30. 7. 23 a. nr. 142. (10802)
- Küppar, Marie, v. a. Pärnu linna pol. ülemalt 24. 12. 19 a. nr. 713. (10803)
- Malmborg, Juuli, v. a. Ambla vallaval. 26. 1. 20 a. nr. 677. (10804)
- Bushujev, N., v. a. Kasepää vallaval. 31. 8. 25 a. nr. 205. (10805)
- Mikonen, Artur, v. a. Ambla vallaval. 23. 5. 25 a. nr. 840. (10817)
- Markus, Eduard, v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 21. 10. 20 a. (10818)
- Freimann, A., v. a. Ambla vallaval. 3. 10. 21 a. nr. 1946. (10819)
- Niemann, R., v. a. Saru vallav. 20. 6. 21 a. nr. 494. (10820)
- Lents, Madis, v. a. Saksi vallav. 1919 a. nr. 410. (10821)
- Rosenberg, Johannes Mihkli p., v. a. Narva-Jõesuu alevivalits. 11. 10. 23 a. nr. 313. (514)
- Nõmm, Joosep Jüri p., v. a. Narva linna pol. ülemalt 3. 9. 23 a. nr. 2418. (1167)
- Andrejev, Egor Larioni p., v. a. Skarjatina vallaval. 1. 3. 21 a. nr. 543. (2521)
- Päss, Theodor Karli p., v. a. Naroova vallaval. 4. 2. 24 a. nr. 193. (2305)
- Välja, Toomas Aleksandri p., v. a. Narva 1. jsk. politsei komissarilt 8. 2. 27 a. nr. 1348. (1168)
- Käi, August Ado p., v. a. Narva 1. jsk. politseikomissarilt 17. 2. 27 a. nr. 1701. (1169)
- Autor, Leonore Jüri t., v. a. Narva-Jõesuu alevival. 1922 a. nr. 209. (609)
- Tulk, Friedrich Juhani p., v. a. Narva linna pol. 3. jsk. ülemalt 27. 1. 25 a. nr. 129. (1170)
- Somp, Aleksander Johani p., v. a. Narva-Jõesuu alevival. 21. 7. 23 a. nr. 206. (1158)
- Lepler, Pauliine Johani t., v. a. Narva linna pol. ülemalt 9. 12. 19 a. nr. 7521. (804)
- Kolbak, Ludmilla Senni t., v. a. Narva-Jõesuu alevival. 1919 a. nr. 755. (607)
- Mitrofanov, Kusma Mitrofani p., v. a. Skarjatina vallaval. 28. 12. 20 a. nr. 465. (2519)
- Porkon, Aleksander Hindreku p., v. a. Narva linna pol. ülemalt 11. 12. 19 a. nr. 10250. (1161)
- Kalda, Jüri Jaani p., v. a. Vaivara vallaval. 2. 1. 20 a. nr. 210. (805)
- Sei, Hans Ado p., v. a. Narva linna pol. ülemalt 6. 12. 19 a. nr. 13634. (1164)
- Kivi, Marie Reinu t., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 16. 10. 20 a. nr. 11005.
- Daniel, Värdi Mangu p., v. a. Karula vallaval. 27. 10. 20 a. nr. 1439.
- Michelson, Peeter Peebu p., v. a. Raudteede pol. ülemalt 29. 1. 20 a. nr. 6792.
- Pommer, Jüri Johani p., v. a. Sangaste vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 716.
- Au, Mihkel Jüri p., v. a. Kärestna vallaval. 15. 10. 25 a. nr. 102.
- Kõiv, Hans Johani p., v. a. Sangaste vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 120.
- Pihap, Minna Otto t., v. a. Valga linna ja maak. pol. ülem. 6. 12. 19 a. nr. 698.
- Sover, Jakob Jaani p., v. a. Taheva vallaval. 9. 3. 26 a. nr. 22.
- Maiste, Veera Peetri t., v. a. Valga jsk. politseikomissarilt 14. 4. 26 a. nr. 504.
- Karu, Johan Hansu p., v. a. Sangaste vallaval. 1919 a. nr. 62.
- Lind, Olga Aleksandri t., v. a. Valga maak. politsei ülemalt 11. 5. 22 a. nr. 10952.
- Solon, Gerth Karli t., v. a. Vöhmuta vallaval. 6. 3. 20 a. nr. 314.
- Pappa, Aleksander Antoni p., v. a. Paju vallaval. 5. 12. 24 a. nr. 95.
- Vares, Ester Peetri t., v. a. Valga linna pol. ülemalt 2. 1. 20 a. nr. 3589.
- Ruus, Nikolai Jaani p., v. a. Kuigatsi vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 473.
- Sleis, Emilie Martini t., v. a. Valga jsk. politseikomissarilt 5. 5. 26 a. nr. 629.
- Süld, Hans Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. abijsk. ülemalt 24. 3. 22 a. nr. 71.
- Sivkov, Kusma, v. a. Senno vallaval. nr. 342.
- Tishov, Ivan, v. a. Senno vallaval. nr. 86.
- Kondratjeva, Elisaveta, v. a. Irboska vallaval. nr. 8156.

Leshina, Praskovja, v. a. Irboska vallaval. nr. 3971.

Muraveinik, Ilja, v. a. Senno vallaval. nr. 584.

Jevlampieva, Ksenja, v. a. Irboska vallaval. nr. 2128.

Bogatõr, Avdotja, v. a. Senno vallaval. nr. 1140.

Bogatõr, Akulina, v. a. Senno vallaval. nr. 166.

Neimann, Olga, v. a. Irboska vallaval. nr. 941.

Lebedinskaja, Anna, v. a. Irboska vallaval. nr. 1707.

Jusova, Jevdokia, v. a. Senno vallaval nr. 1137.

Venkov, Ivan, v. a. Senno vallaval. nr. 723, 27. 7. 23 a.

Volkov, Sila, v. a. Irboska vallaval. nr. 373, 24. 8. 26 a.

Kissa, Marie Andrese t., v. z. Kaarli vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 48.

Peel, Liisa Mardi t., v. a. Pärsti vallaval. 1921 a. nr. 71.

Õunapu, Niina Aleksandri t., v. a. Vana-Tänasilma vallaval. 25. 8. 27 a. nr. 75.

Raba, Tõnis Tõnise p., v. a. Viljandi maak. pol. linna jsk. ülemalt 17. 3. 22 a. nr. 8297.

Tiss, Hans Jaagu p., v. a. Olustvere vallaval. 20. 4. 20 a. nr. 706.

Visnapuu, Hugo Joosepi p., v. a. 1. jsk. politseikomissariilt Tallinnas 1. 2. 27. a. nr. 2441.

Unt, Aleksei Johani p., v. a. Vastemõisa vallaval. 27. 10. 23 a. nr. 145.

Johanson, Jaak Ado p., v. a. Tarvastu vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 312

Veetmann, Märt Jaani p., v. a. Tarvastu vallaval. 17. 1. 20 a. nr. 1491.

Taul, Johan Hansu p., v. a. Riidaja vallaval. 2. 11. 25 a. nr. 89.

Kütt, Marie Johani t., v. a. Suure-Kõpu vallaval. 24. 9. 21 a. nr. 1171.

Riisenberg, Anna Jüri t., v. a. Suure-Kõpu vallaval. 26. 9. 25 a. nr. 93.

Elbrecht, Andres Andrese p., v. a. Sür-gavere vallaval. 20. 12. 19 a. nr. 474.

Luhäär, Jenny Hansu t., v. a. Viljandi maak. pol. linna jsk. ülemalt 26. 2. 25 a. nr. 1893.

Maiste, Johanna Toomase t., v. a. Puia-tu vallaval. 26. 1. 21 a. nr. 507.

Taalmann, Eduard Jaani p., v. a. Vil-jandi maak. pol. linna jsk. ülemalt 17. 4. 25 a. nr. 1973.

Puu, Eduard Alviine p., v. a. Pärei valla-val. 18. 3. 26 a. nr. 7.

Maiste, Anna Jaani t., v. a. Pärsti val-laval. 7. 1. 20 a. nr. 219.

Riipus, August Jaagu p., v. a. Võisiku vallaval. 5. 6. 23 a. nr. 111

Joosep, Märt Märdi p., v. a. Viljandi vallaval. 23. 8. 24 a. nr. 148.

Jams, Liisa Jaani t., v. a. Uue-Võidu val-laval. 31. 12. 19 a. nr. 532.

Kivikink, Hans Hansu p., v. a. Sürga-vere vallaval. 28. 7. 25 a. nr. 69.

Johanson, Jaak Andrese p., v. a. Tar-vastu vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 192.

Bakhoff, August Eva p., v. a. Vaste-mõisa vallaval. 10. 1. 25 a. nr. 4.

Silm, Marie Eva t., v. a. Vastemõisa val-laval. 15. 2. 21 a. nr. 1661.

Nõmmik, Jaan Peebu p., v. a. Holstre vallaval. 18. 11. 20 a. nr. 1113.

Mikkor, Linda Johani t., v. a. Olustvere vallaval. 12. 12. 19 a. nr. 219.

Tõnson, Hermann Tõnise p., v. a. Vil-jandi maak. pol. linna jsk. ülemalt 23. 12. 22 a. nr. 72.

Kuulutus.

I jaoskonna politseikomissar Pärnumaal an-nab teada, et Seliste vallas

müüakse

tollitrahvi sissenõudmiseks alljärgnevate isi-kute varandus, mis koosneb kariloomadest ja mitmesugustest asiadest, nimelt:

1) Jaan Kaabermanni — 8. detsembril s. a. kell 10.

2) Jakob Kaabermanni — 9. detsembril s. a. kell 10.

3) Aleksander Baumani — 10. detsembril s. a. kell 10.

Müüdavaid asju ja loomi võib näha oksjoni päeval oksjoni kohal.

Pakkumine algab pakutavast hinnast.

J. Peniam.
Komissar.

Kuulutus.

3. ja linnaümbruse jaoskonna politseikomissar Tallinnas annab teada, et 3. detsembril 1927. a. kell 11 hommikul müüakse Tallinnas, Kuke tän. nr. 4 — 12

enampakkumisel

Haim Schulmani päralt olev varandus, mis koosneb kirjutuslauast, kasepuust puhvetika-pist, trümoopeeglist, tugitoolist, Lutheri vineer-sohvast, seinakellast ja söögilauast 4 tooliga, hinnatud 9.800 marga peale, 1925. a. puhtakasu maksu sissenõudmiseks.

Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval sealsamas.

Pakkumine algab hinnatud summast. Tallinnas, 22. novembril 1927. a.

3. ja linnaümbruse jaoskonna politseikomissar Tallinnas.